

1 Co w praktyce oznacza termin prawny „władza rodzicielska”? Jakie prawa i obowiązki ma osoba sprawująca władzę rodzicielską?

Odpowiedzialność rodzicielska (inaczej władza rodzicielska) to mechanizm prawny ustanowiony w celu ochrony dzieci i należytego reprezentowania ich interesów do chwili osiągnięcia przez nie pełnoletności lub uwolnienia spod władzy rodzicielskiej (*émancipation*). Obejmuje ona zarówno prawa osobiste, jak i prawa majątkowe dziecka. Kwestie związane z władzą rodzicielską regulują przepisy art. 371–387 *ter* i art. 203 kodeksu cywilnego (Code civil).

Władzę rodzicielską wykonują z mocy prawa rodzice prawni (*parents juridiques*) dziecka, tj. osoby uznawane za rodziców w świetle prawa z uwagi na związku ojcostwa, macierzyństwa lub współmacierzyństwa wynikające z więzów krwi, ze stosunku przysposobienia lub z przepisów prawa. Jeżeli rodzice biologiczni nie są uznawani za rodziców prawnych w świetle przepisów prawa, nie są uprawnieni do wykonywania władzy rodzicielskiej.

Ojciec i matka wykonują władzę rodzicielską wobec dzieci do chwili osiągnięcia przez nie pełnoletności (ukończenia 18. roku życia) lub do chwili uwolnienia spod władzy rodzicielskiej. Rodzice są odpowiedzialni za podejmowanie decyzji dotyczących miejsca zamieszkania dziecka, jego utrzymania, stanu zdrowia, sprawowania nad nim nadzoru, jego kształcenia, szkolenia lub rozwoju (art. 203 kodeksu cywilnego).

Analizując poszczególne uprawnienia związane z wykonywaniem władzy rodzicielskiej, należy dokonać rozróżnienia między władzą wykonywaną wobec osoby dziecka, zarządem majątkiem dziecka oraz określonymi uprawnieniami wynikającymi z wykonywania władzy rodzicielskiej. Wykonywanie władzy wobec osoby dziecka można podzielić na sprawowanie nad nim „pieczy”, co oznacza „życie” z dzieckiem (tj. opiekowanie się dzieckiem, sprawowanie nad nim nadzoru i podejmowanie decyzji w kwestii jego kształcenia w związku z tym, że dziecko przebywa z rodzicami), a także zapewnianie dziecku możliwości korzystania z przysługującego mu prawa do nauki, co wiąże się z podejmowaniem decyzji dotyczących utrzymania dziecka oraz jego kształcenia i szkolenia. Jeżeli chodzi o zarząd majątkiem dziecka, należy dokonać rozróżnienia między prawem do zarządzania majątkiem dziecka (*droit d'administration des biens*) a ustawowym prawem do korzystania z tego majątku (*droit de jouissance légale des biens*). Rodzice mają szczególne uprawnienia w kwestii zawierania przez dziecko związku małżeńskiego, przysposobienia dziecka i jego uwolnienia spod władzy rodzicielskiej.

2 Kto z reguły sprawuje władzę rodzicielską nad dzieckiem?

Władzę rodzicielską wobec osoby małoletniego dziecka wykonują co do zasady wspólnie oboje rodzice dziecka. Niezależnie od tego, czy rodzice dziecka zamieszkują wspólnie i czy pozostają w związku małżeńskim, jeżeli potwierdzono istnienie stosunku prawnego między dzieckiem a każdym z rodziców, rodzice wspólnie korzystają z uprawnień wynikających z wykonywania władzy rodzicielskiej (art. 373 i 374 kodeksu cywilnego).

Jeżeli nie potwierdzono istnienia stosunku prawnego między dzieckiem a jego ojcem albo matką lub jeżeli jedno z rodziców nie żyje, jest nieobecne lub nie jest w stanie składać oświadczeń woli, drugie z rodziców wykonuje władzę rodzicielską samodzielnie.

W kontaktach z osobami trzecimi (działającymi w dobrej wierze) uznaje się, że każde z rodziców działa w porozumieniu z drugim z rodziców, kiedy samodzielnie dokonuje czynności w ramach przysługującej mu władzy rodzicielskiej (art. 373 kodeksu cywilnego).

Jeżeli rodzice nie są w stanie osiągnąć porozumienia w kwestii miejsca zamieszkania dziecka, nie są w stanie wspólnie podjąć istotnych decyzji dotyczących zdrowia dziecka, jego edukacji, szkolenia i sposobu spędzania wolnego czasu lub wspólnie rozstrzygnąć kwestii natury religijnej lub filozoficznej, bądź jeżeli jakiegokolwiek porozumienie wypracowane w tym zakresie wydaje się sprzeczne z dobrem dziecka, sąd rodzinny (*tribunal de la famille*) może powierzyć jednemu z rodziców wykonywanie wyłącznej władzy rodzicielskiej.

W takim przypadku zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa drugie z rodziców zachowuje: 1) prawo nadzoru nad dzieckiem, tj. prawo do uzyskiwania informacji na temat sytuacji dziecka i prawo do zwrócenia się do właściwego sądu rodzinnego w sytuacjach, w których jego zdaniem drugie z rodziców nie kieruje się dobrem dziecka, oraz 2) prawo do kontaktów z dzieckiem. Sąd może zakazać utrzymywania przez jednego z rodziców kontaktów z dzieckiem wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach (art. 374 kodeksu cywilnego).

3 Jeżeli rodzice nie są w stanie lub nie chcą sprawować władzy rodzicielskiej nad dzieckiem, czy można wyznaczyć inną osobę w ich zastępstwie?

Jeżeli dziecko nie ma ojca ani matki, którzy mogliby wykonywać władzę rodzicielską, ustanawia się dla dziecka opiekuna (art. 375 kodeksu cywilnego).

4 Jak rozwiązana jest kwestia przyszłej władzy rodzicielskiej w przypadku rozvodu lub separacji rodziców?

Co do zasady separacja lub rozwód rodziców pozostają bez uszczerbku dla zasad regulujących kwestie związane z wykonywaniem władzy rodzicielskiej.

W takim przypadku obowiązuje zasada prawna, zgodnie z którą oboje rodzice dziecka wspólnie wykonują władzę rodzicielską (zob. pkt 2). Oznacza to, że każde z rodziców korzysta i będzie korzystało w przyszłości z uprawnień wynikających z wykonywania władzy rodzicielskiej oraz że żadne z rodziców nie może samodzielnie podjąć decyzji uniemożliwiającej drugiemu z rodziców korzystania z przysługujących mu uprawnień. Każde z rodziców może zatem podejmować działania wyłącznie za zgodą drugiego z rodziców. Jeżeli chodzi jednak na przykład o kwestie związane z miejscem zamieszkania dziecka, to z rodziców, z którym dziecko zamieszkuje, będzie miało obowiązek podejmować odpowiednie decyzje w kwestii jego życia codziennego, uczenia go dobrych manier itp.

Rodzice mogą przyjąć określone ustalenia w kwestii wykonywania władzy rodzicielskiej, o ile będą one służyły dobru dziecka.

W przeciwnym razie sprawa będzie podlegała rozpoznaniu przez sąd rodzinny, który może powierzyć jednemu z rodziców wyłączną władzę rodzicielską (zob. pkt 2).

Należy rozstrzygnąć wszelkie kwestie związane z miejscem zamieszkania dziecka, miejscem zameldowania dziecka oraz łóżenia przez rodziców na utrzymanie dziecka, a także kształcenia i szkolenia dziecka.

5 Jeżeli rodzice zawrą porozumienie w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie formalności należy spełnić, aby było ono prawnie wiążące?

Rodzice nie mają obowiązku zwracać się w tej sprawie do sądu rodzinnego – mogą zawrzeć porozumienie w formie dokumentu prywatnego (*convention sous seing privé*) regulujące kwestie związane z wykonywaniem władzy rodzicielskiej wobec dziecka. Aby ułatwić rodzicom zawarcie takiego porozumienia, mogą oni – na każdym etapie postępowania – skorzystać z usług akredytowanego i odpowiednio wyszkolonego mediatora (adwokata, notariusza lub innego akredytowanego mediatora) (art. 1730 kodeksu postępowania sądowego (Code judiciaire)).

Jeżeli rodzice będą chcieli wyegzekwować przyjęte ustalenia, w stosownych przypadkach pozostanie im wystąpienie z tym porozumieniem do właściwego sądu rodzinnego, który zbada je pod kątem tego, czy służy ono dobru dziecka.

W razie rozwodu ze względu na trwałe i zupełne rozkład pożycia małżeńskiego (zob. informacje na temat „Rozvodu – Belgia”) rodzice mogą – na każdym etapie postępowania – zwrócić się do sądu rodzinnego o zatwierdzenie porozumienia dotyczącego środków tymczasowych (*mesures provisoires*) odnoszących się do dzieci. Sąd może odmówić zatwierdzenia takiego porozumienia, jeżeli nie będzie ono służyło dobru dziecka.

W razie rozwodu na zgodny wniosek małżonków (zob. informacje na temat „Rozvodu – Belgia”) strony mają obowiązek rozstrzygnąć kwestie związane z władzą rodzicielską (wykonywanie władzy rodzicielskiej, prawo do kontaktów z dzieckiem, zarząd majątkiem dziecka) w porozumieniu zawartym przed rozwodem (*conventions préalable à divorce*) oraz przyjąć ustalenia określające wkład każdego z rodziców w pokrycie kosztów utrzymania, kształcenia i szkolenia dziecka oraz stopień, w jakim każde z rodziców ma przyczyniać się do dbania o odpowiedni stan zdrowia i rozwój dziecka – zarówno w toku postępowania rozwodowego, jak i po zakończeniu tego postępowania. Prokurator królewski (*procureur du Roi*) wydaje opinię na temat tych porozumień, a sąd rodzinny może usunąć lub zmienić wszelkie postanowienia, które w jego ocenie nie będą służyły dobru małoletnich dzieci. Sąd rodzinny orzeka rozwód i zatwierdza porozumienia dotyczące małoletnich dzieci.

6 Jeśli rodzice nie mogą dojść do porozumienia w sprawie władzy rodzicielskiej, jakie są inne środki rozwiązania sporu bez konieczności oddawania sprawy do sądu?

Po wniesieniu pozwu przez stronę sekretarz (*greffier*) pouczy strony o możliwości wzięcia udziału w postępowaniu mediacyjnym, pojednawczym lub innym postępowaniu mającym na celu polubowne rozwiązanie sporu (art. 1253*ter*/1 kodeksu postępowania sądowego (Code judiciaire)). Ponadto sędzia może na każdym etapie postępowania zaproponować stronom rozważenie możliwości wzięcia udziału w postępowaniu pojednawczym lub mediacyjnym. Jeżeli strony wyrażą wolę udziału w takim postępowaniu, sędzia może odroczyć rozpatrzenie sprawy, aby umożliwić stronom rozważenie możliwości zawarcia ugody lub wypracowania rozwiązania, bądź skierować sprawę do rozpoznania przez wydział ds. polubownego rozstrzygania sporów (*chambre de règlement à l'amiable*) (art. 1253*ter*/3 kodeksu postępowania sądowego).

Jeżeli strony zawarły ugodę, sąd zatwierdzi tę ugodę, o ile nie będzie ona w oczywisty sposób sprzeczna z dobrem dziecka (art. 1253*ter*/2 kodeksu postępowania sądowego).

Każda ze stron może również wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie mediacji niezależnie od toczącego się postępowania sądowego (art. 1730 kodeksu postępowania sądowego). Każda ugoda wypracowana przy wsparciu akredytowanego mediatora może również zostać zatwierdzona na warunkach określonych powyżej.

Ponadto strony mogą zawsze zwrócić się do specjalistów (pracowników socjalnych, psychologów, psychiatrów dziecięcych) o wydanie fachowej opinii lub wystąpić o powołanie biegłego w toku postępowania sądowego. W postępowaniu tym prokurator królewski może zwrócić się do służb społecznych o udzielenie mu informacji na temat dzieci, a sąd rodzinny weźmie pod uwagę opinie dzieci (art. 1253*ter*/6 kodeksu postępowania sądowego).

7 Jeśli rodzice udadzą się do sądu, w jakich sprawach dotyczących dziecka może decydować sędzia?

Jeżeli rodzice nie osiągnęli porozumienia lub osiągnęli tylko częściowe porozumienie bądź jeżeli wypracowane porozumienie nie służy dobru dziecka, sąd rodzinny wyda orzeczenie w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej, biorąc pod uwagę życzenia rodziców i dziecka, jeżeli jest ono dostatecznie dojrzałe, oraz uwzględniając aktualną sytuację i okoliczności sprawy. Strony mogą zwrócić się do sądu o:

- powierzenie rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej lub powierzenie jednemu z rodziców wyłącznego wykonywania władzy rodzicielskiej (zob. pkt 2);

- ustalenie miejsca zameldowania dziecka (domicylu);

- ustalenie miejsca zamieszkania dziecka (w braku porozumienia i w przypadku, gdy rodzice wspólnie wykonują władzę rodzicielską, zaleca się zapewnienie obojgu rodzicom możliwości równorzędnego podejmowania decyzji w kwestii miejsca zamieszkania dziecka, o ile przynajmniej jedno z rodziców o to wystąpi. Jeżeli takie rozwiązanie w danej sprawie zostanie uznane za nieodpowiednie, dopuszcza się możliwość wprowadzenia dodatkowych ustaleń w zakresie miejsca zamieszkania (np. wydłużenie czasu zamieszkiwania dziecka z danym z rodziców) lub skorzystania z innych rozwiązań w tym zakresie. Sąd rodzinny weźmie pod uwagę szczególne okoliczności sprawy i będzie kierował się dobrem dziecka oraz interesem rodziców);

- rozstrzygnięcie kwestii związanych z lożeniem na utrzymanie dziecka (każde z rodziców ma obowiązek – stosownie do swoich możliwości – przyczyniać się do pokrywania kosztów zakwaterowania dziecka, kosztów jego utrzymania, sprawowania nad nim pieczy oraz jego kształcenia i szkolenia, a także przyczyniać się do dbania o odpowiedni stan zdrowia dziecka i jego rozwój).

Strony mogą również zwrócić się do sądu rodzinnego o rozstrzygnięcie kwestii związanych z kształceniem i szkoleniem dziecka. Mogą one także zwrócić się do sądu z określonymi pytaniami, np. w kwestii podziału okresów wakacyjnych między rodzicami, dzielenia się określonymi kosztami, zapisywania dzieci do szkoły itp. Będzie to każdorazowo uzależnione od okoliczności danej sprawy.

8 Jeśli sąd powierzy wyłączną władzę rodzicielską jednemu z rodziców, czy oznacza to, że rodzic ten może decydować we wszystkich sprawach dotyczących dziecka bez wcześniejszego porozumienia z drugim rodzicem?

Okoliczność, że jedno z rodziców wykonuje wyłączną władzę rodzicielską, nie daje mu pełnej swobody uznania przy podejmowaniu decyzji dotyczących dziecka. W tym kontekście należy wziąć pod uwagę wszelkie porozumienia zawarte między rodzicami. Ponadto (zob. pkt 2) drugie z rodziców zachowuje prawo do sprawowania nadzoru nad kształceniem dziecka.

Zmiana miejsca zamieszkania dziecka bez poinformowania o tym drugiego z rodziców może wywrzeć wpływ na warunki bytowe dziecka, jego prawo do kontaktów z rodzicami itp. W takim przypadku strona, która nie została powiadomiona o zmianie miejsca zamieszkania dziecka lub która nie zgadza się na taką zmianę, może zwrócić się do sądu rodzinnego (art. 374 i 387*bis* kodeksu cywilnego) lub – w sytuacjach niecierpiących zwłoki i jeżeli jest to bezzwzględnie konieczne – do sędziego właściwego do orzekania w przedmiocie środków tymczasowych (*juge des référés*) (art. 584 ust. 4 kodeksu postępowania sądowego).

9 Co w praktyce oznacza decyzja sądu o powierzeniu rodzicom wspólnej opieki nad dzieckiem?

(Zob. pkt 2). Oznacza to, że każde z rodziców korzysta i nadal będzie korzystało z uprawnień wynikających z wykonywania władzy rodzicielskiej (sprawowanie „pieczy” nad dzieckiem, zapewnienie dziecku możliwości korzystania z przysługującego mu prawa do nauki, wykonywanie ustawowego prawa do sprawowania zarządu majątkiem dziecka oraz do korzystania z tego majątku) oraz że żadne z rodziców nie może samodzielnie podjąć decyzji uniemożliwiającej drugiemu z rodziców korzystania z przysługujących mu uprawnień. Każde z rodziców może zatem podejmować działania wyłącznie za zgodą drugiego z rodziców. Jeżeli chodzi jednak na przykład o sprawowanie „pieczy” nad dzieckiem, to z rodziców, z którym dziecko zamieszkuje, będzie zobowiązane do podejmowania decyzji w kwestii jego życia codziennego, uczenia go dobrych manier itp. W kontaktach z osobami trzecimi (działającymi w dobrej wierze) uznaje się, że każde z rodziców działa w porozumieniu z drugim z rodziców, kiedy samodzielnie dokonuje czynności w ramach przysługującej mu władzy rodzicielskiej (art. 373 kodeksu cywilnego).

10 Do jakiego sądu lub organu należy się zwrócić z wnioskiem w sprawie władzy rodzicielskiej? Jakie formalności należy spełnić i jakie dokumenty dołączyć do wniosku?

Zgodnie z art. 572*bis* pkt 4 kodeksu postępowania sądowego powództwa dotyczące władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi, miejsca zamieszkania małoletnich dzieci lub praw do kontaktów z małoletnimi dziećmi rozpoznaje sąd rodzinny. To, jakie dokumenty należy załączyć do pozwu, zależy od charakteru wytaczanego powództwa.

11 Jaką procedurę stosuje się w takim przypadku? Czy można zastosować procedurę nadzwyczajną?

Niektóre sprawy, w zakresie których właściwy jest sąd rodzinny – takie jak sprawy dotyczące władzy rodzicielskiej, miejsca zamieszkania dziecka lub prawa do kontaktów z dzieckiem – uznaje się w świetle obowiązujących przepisów prawa za pilne, dlatego też postępowanie w tych sprawach może zostać wszczęte na podstawie pisma składanego zgodnie z zasadą *inter partes* (*requête contradictoire*), wezwania do stawienia się przed sądem (*citation*) lub na wspólny wniosek (*requête conjointe*). Spory w takich sprawach sąd rozstrzyga w drodze postanowienia tymczasowego. Jeżeli postępowanie wszczęto na podstawie wezwania do stawienia się przed sądem, termin, w którym osoba wzywana jest obowiązana stawić się przed sądem, nie może przypadać wcześniej niż dwa dni po dacie doręczenia wezwania (zob. art. 1035 zdanie drugie kodeksu postępowania sądowego). W innych przypadkach rozprawa wstępna odbywa się najpóźniej w ciągu 15 dni od daty wpłynięcia pozwu do sekretariatu sądu (art. 1253*ter*/4 § 2 kodeksu postępowania sądowego). We wszystkich sprawach dotyczących małoletnich dzieci strony mają obowiązek stawić się przed sądem osobiście nie tylko na rozprawie wstępnej, ale również na rozprawach, na których omawia się kwestie dotyczące dzieci, oraz rozprawach przeprowadzanych w celu ustnego przedstawienia stanowisk stron (*audiences de plaidoiries*) (art. 1253*ter*/2 zdanie pierwsze i drugie kodeksu postępowania sądowego). Ponadto każdemu małoletniemu przysługuje prawo do bycia wysłuchanym w istotnych kwestiach związanych z władzą rodzicielską, miejscem zamieszkania i prawem do kontaktów (art. 1004/1 § 1 kodeksu postępowania sądowego).

12 Czy można uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania?

W tym zakresie zastosowanie mają przepisy ogólne (zob. informacje na temat „Pomocy prawnej – Belgia”).

13 Czy od decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej przysługuje odwołanie?

Jeżeli chodzi o rozwód na zgodny wniosek małżonków, w przypadku którego strony zawarły porozumienie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej, jeżeli prokurator królewski wydał stosowną opinię, a sąd rodzinny zawarte porozumienie zatwierdził i orzekł rozwód, strony co do zasady nie mogą zaskarżyć orzeczenia w sprawie władzy rodzicielskiej.

W innych przypadkach orzeczenie o władzy rodzicielskiej można zaskarżyć w terminie wynoszącym co do zasady jeden miesiąc. Ów termin zaczyna biec od doręczenia orzeczenia lub od jego ogłoszenia (zażalenie na postanowienie wydane na jednostronne żądanie (*appel contre une ordonnance rendue sur requête unilatérale*)). Aby przedłużyć ten termin, sąd niekiedy wydaje orzeczenie z opóźnieniem (na przykład na wniosek oskarżyciela publicznego / prokuratora (Ministère public)).

14 W niektórych przypadkach może zachodzić konieczność wystąpienia do sądu lub innego organu o wykonanie decyzji w sprawie władzy rodzicielskiej.

Jaka procedura ma zastosowanie w takim przypadku?

Sąd rodzinny, który wydał orzeczenie regulujące terminy, w których dziecko ma zamieszkiwać z każdym z rodziców, lub sąd rodzinny, który potwierdził prawo jednego z rodziców lub nawet osoby trzeciej do kontaktów z dzieckiem, może następnie przyjąć środki egzekucyjne służące wykonaniu tego orzeczenia (art. 387*ter* § 1 zdanie piąte kodeksu cywilnego). Sąd określa charakter tych środków i sposób ich wdrażania, biorąc pod uwagę dobro dziecka, oraz – jeżeli to konieczne – wyznacza osoby upoważnione do pomocy komornikom sądowym (*huissiers de justice*) w wykonaniu orzeczenia. Sąd rodzinny może ustanowić okresową karę pieniężną (*astreinte*), aby zabezpieczyć wykonanie orzeczenia.

15 Co należy zrobić, aby orzeczenie dotyczące odpowiedzialności rodzicielskiej wydane przez sąd w jednym państwie członkowskim zostało uznane i wykonane w drugim państwie członkowskim?

Od dnia 1 marca 2005 r. na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003, określanego jako „rozporządzenie Bruksela II bis”, wszystkie orzeczenia dotyczące władzy rodzicielskiej wydawane w państwach członkowskich (z wyjątkiem Danii) są co do zasady automatycznie uznawane. Poza orzeczeniami dotyczącymi praw do kontaktów z dzieckiem oraz orzeczeniami zobowiązującymi jednego z rodziców do zwrócenia uprowadzonego dziecka wykonanie orzeczenia wiąże się jednak z koniecznością wcześniejszego złożenia stosownego wniosku do sądu rodzinnego, który rozpatrzy ten wniosek, wydając postanowienie tymczasowe.

Tego trybu uproszczonego nie stosuje się jednak w odniesieniu do orzeczeń wydanych przed tym dniem poza postępowaniem rozwodowym. W takim przypadku zaleca się przeprowadzenie postępowania zwykłego dotyczącego uznawania i wykonywania orzeczeń.

16 Do którego sądu w danym państwie członkowskim należy się zwrócić, aby wnieść środek zaskarżenia od postanowienia o uznaniu orzeczenia dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej wydanego przez sąd w innym państwie członkowskim? Jaka rodzaj postępowania ma zastosowanie w takich sytuacjach?

Każda zainteresowana osoba może wystąpić do sądu rodzinnego o nieuznanie orzeczenia wydanego za granicą. Sąd rodzinny może zawiesić postępowanie, jeżeli orzeczenie jest przedmiotem postępowania odwoławczego w państwie, w którym je wydano.

17 Jakie prawo zastosuje sąd w postępowaniu w sprawie odpowiedzialności rodzicielskiej w sytuacji, gdy dziecko lub strony nie mieszkają w danym państwie członkowskim lub są obywatelami różnych państw?

Co do zasady sądy belgijskie stosują prawo miejsca zwykłego pobytu dziecka.

Jeżeli jednak prawo państwa, w którym dziecko ma swoje miejsce zwykłego pobytu, nie zapewnia należytej ochrony osoby lub majątku dziecka, stosuje się prawo państwa, którego dziecko jest obywatelem. Jeżeli zastosowanie środków przewidzianych w przedmiotowym prawie obcym nie jest możliwe ze względów faktycznych lub prawnych, stosuje się prawo belgijskie.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 15/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.